שם: _____ כיתה: _____

לסרטון (דקה)

אֵין סוֹמְכִין עַל הַנֵּס

ניסוח מאוחר, על בסיס התלמוד

במשפט אחד: מותר לקוות לנס, אבל קודם עושים את החלק שלנו.

1 מתחו קו בין המילה לפירוש שלה

נֵס	להכין מראש
סוֹמְכִין	אירוע מיוחד שקורה בניגוד לטבע
לְתַכְנֵן	בונים על, מסתמכים

2 השלימו את הפתגם

אין סומכין _____

3 מתכננים במקום לקוות

במקום לחכות לנס, מה עושים?

המצב	מקווים לנס	מתכננים
מבחן	**"אולי לא ישאלו קשה."**	---
טיול	**"אולי לא ירד גשם."**	---
הכנת עבודה	**"אספיק ברגע האחרון."**	---

ועכשיו אתם:

מקווים לנס: ---

מתכננים: ---

למורה

אין סומכין על הנס

לסרטון

מתאים ל: כיתות ד'–ח' **זמן:** כ-20 דקות

מטרת השיעור: להבין למה לא בונים על ניסים ומה אפשר לתכנן.

מהלך מוצע

1. **צפייה בסרטון (דקה).** סורקים את קוד ה-QR או נכנסים לעמוד באתר.
2. **דיון (5 דקות)**
   - מתי קיוויתם שמשהו יסתדר מעצמו? מה קרה?
   - מה ההבדל בין "להשתדל" לבין "לדאוג יותר מדי"?
   - מה אפשר להכין מראש לפני מבחן, טיול או הצגה, כדי שלא נצטרך לסמוך על נס?
3. **תכנית גיבוי (5 דקות).** בקבוצות: בוחרים מצב (טיול, מבחן, משחק) וכותבים רשימה של "מה עושים מראש" ורשימה של "מה נשאר לקוות לו". משווים בין הקבוצות.
4. **דף העבודה (5–10 דקות).**

רקע

הניסוח "אין סומכין על הנס" הוא עברית מאוחרת, ולא ציטוט מילה במילה מהתלמוד. אבל הרעיון מופיע שם, בארמית:

> **לָא סָמְכִינַן אַנִּיסָּא** (תלמוד בבלי, פסחים סד ע"ב)

בתלמוד מתווכחים חכמים איך נסגרו דלתות בית המקדש כשהחצר התמלאה, בערב פסח: מעצמן, או שמישהו נעל אותן. אחד מהם אומר "לא סומכים על נס", כלומר מניחים שאנשים נעלו אותן, ולא מחכים שזה יקרה מעצמו. ובמקום אחר בתלמוד כתוב: "לעולם אל יעמוד אדם במקום סכנה ויאמר שיעשו לו נס, שמא לא יעשו לו נס" (שבת לב ע"א).

תשובות

- **1:** נֵס = אירוע מיוחד שקורה בניגוד לטבע • סוֹמְכִין = בונים על, מסתמכים • לְתַכְנֵן = להכין מראש
- **2:** על הנס
- **3: דוגמאות לתשובות** (אין נוסח אחד נכון)
  - "אלמד כל יום 20 דקות."
  - "אקח מעיל גשם."
  - "אחלק לשלושה ימים."

פתגמים קרובים באתר

נר לאחד נר למאה • יתרון האור על החושך • הוסיף שמן למדורה